

Landschappelijke inpassing Peutweg 1-3

Naam : Dhr. Brandsen en van
Dijk
Straat : Peutweg 1-3
Postcode : 3771 LC
Plaats : Barneveld

Landschapsbeheer Gelderland
6891 DA Rozendaal
Contactpersoon: E. Timmerman
Datum: februari 2014

Zorg voor ons landschap
MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaren van de grond: particulieren, boeren en overheid.

Aanleiding

In het buitengebied van Barneveld, hebben de familie Brandsen en van Dijk het voornemen het agrarische bouwvlak aan de Peutweg 1-3 te Barneveld te splitsen in twee agrarische bouwvlakken overeenkomstig met de kadastrale grens. Op het perceel Peutweg 1 en 3 zijn twee volwaardige agrarische bedrijven gevestigd. Op het perceel Peutweg 1 is een geitenbedrijf gevestigd en op het perceel Peutweg 3 is een pluimveebedrijf gevestigd. Het verzoek past binnen de uitgangspunten van het ruimtelijk beleid. Daarnaast is het plan stedenbouwkundig aanvaardbaar.

Omdat het groene karakter van de gemeente een belangrijke identiteit drager is verlangt de gemeente Barneveld een haalbaar, landschappelijk inrichtingsplan, waarbij nieuwe ontwikkelingen worden ingezet ter versterking van deze groene kwaliteit. In de planvorming is rekening gehouden met een drietal zaken die van belang zijn:

1. Landschap
2. Cultuurhistorie
3. Wensen van de eigenaar

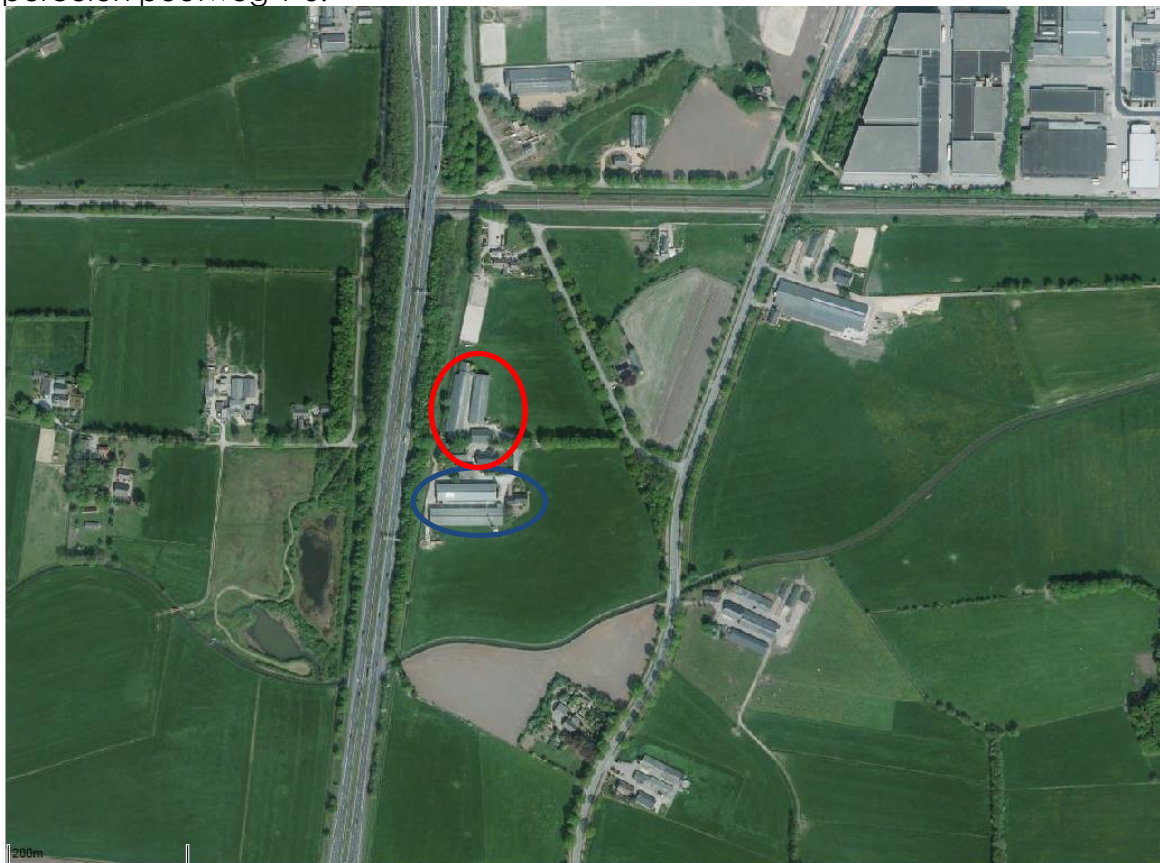
Deze landschappelijke inpassing biedt op deze manier belangrijke kansen voor het verbeteren van de vitaliteit en leefbaarheid van het landelijk gebied.

Huidige situatie

Het huidige bouwvlak is gelegen aan de Peutweg in Barneveld. De totale oppervlakte van het erf en de bijbehorende percelen is ... ha. De onderstaande luchtfoto's geven de huidige situatie weer en de ligging van het erf in het landschap.

Beide bedrijven bestaan momenteel uit een woonhuis met daarbij een aantal opstallen (zie bijlage 1). Voor beide woningen treffen we een sier gedeelte aan met typische tuinplanten en een forse coniferen haag op de scheiding van de twee erven. Verder zijn er een aantal landschappelijk waardevolle elementen aanwezig zoals een forse singel langs de A30, een bosje op de kruising Peutweg-Nijkerkerweg en laanbeplanting in de bermen van de Peutweg en langs de toegangsweg tot de percelen peutweg 1-3.

Beide erven liggen ten noordwesten van Barneveld en ten zuiden van het industrieterrein Harselaar (Peutweg 1 rood Peutweg 3 blauw). De structuren, kenmerkend voor het Kampenlandschap, zijn nog duidelijk te herkennen in het landschap. (Bron: webmap provincie Gelderland).

Op deze foto is goed te zien dan Peutweg 3 door zijn omvang en geringe aanwezigheid van (erf) beplanting en dan met name aan de zuidzijde nadrukkelijk in beeld ligt. Dit is in mindere mate het geval voor Peutweg 1 maar ook hier is er behoefte aan het versterken van de landschappelijke inpassing (Bron: webmap provincie Gelderland).

Cultuurhistorie

De cultuurhistorie is een belangrijk aspect bij ontwikkelingsprojecten als deze. Afhankelijk van de situatie en de ontstaansgeschiedenis van de locatie kan de cultuurhistorie in meer of minder mate een rol spelen.

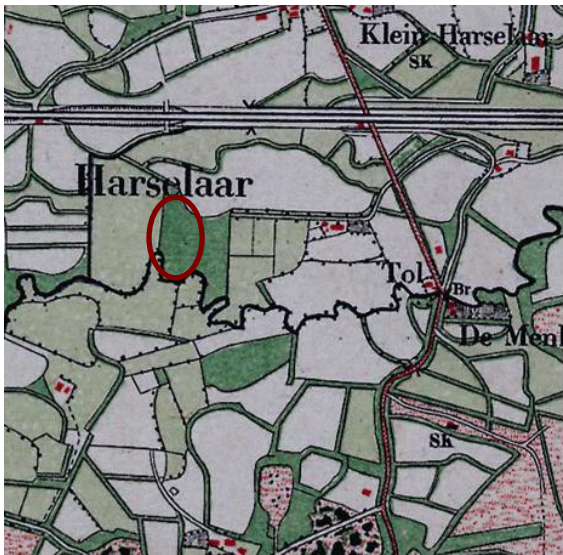
Op de onderstaande historische kaart uit 1900 is de ligging van het perceel aangegeven. Het terrein ligt in het Kampenlandschap.

Situatie 1900

In dit deel van de Gelderse Vallei waren grote ontginningen niet mogelijk, vanwege allerlei waterkundige aspecten. De kleine particuliere ontginningen overheersten in

dit gebied. Eindeloze vergezichten kwam je in dit type landschap vroeger niet tegen. De singels gaven het gebied een kleinschalige sfeer. Door deze kleinschalige ontginningen ontstonden kleine percelen, met een afwisseling van grasland en akkerland. De bewoning in het gebied was sterk verspreid. De percelen waren omgeven door heggen en houtwallen. Men spreekt hier van een kampenlandschap. De lagere delen waren veelal in gebruik als grasland, de middenpercelen als bouwland en de hogere (arme zandgronden) als bos en heide (niet ontgonnen). In het kampenlandschap zijn verschillende landgoederen ontstaan, zoals Kallenbroek, Groot en Klein Bylaer.

Historische atlas omstreeks 1900 | Bron: www.kaart.cc

Landschappelijke inpassing

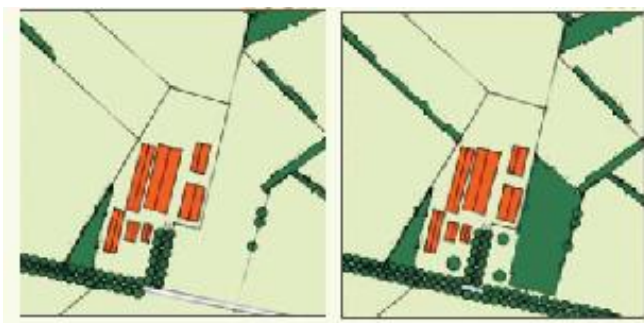
Wanneer het gaat om een landschappelijke inpassing zijn vooral de grote structuren op het erf van belang. Deze hebben landschappelijk gezien de meeste impact en zijn bepalend voor het aanzien van het erf (op afstand).

Deze structuren zijn in veel gevallen erf-overschrijdend en zorgen ervoor dat het erf onderdeel wordt van het landschap. Dergelijke structuren bestaan voornamelijk uit opgaande beplantingselementen welke verschillend van aard kunnen zijn, afhankelijk van het betreffende landschapstype. Denk daarbij aan knip- en scheerheggen, struweelhagen, houtsingels, geriefhoutbosjes, (knot-) bomenrijen, solitaire bomen en boomgaarden.

In het kampenlandschap wordt ruimtelijk gestreefd naar behoud en versterking. Dit gebeurt onder anderen door behoud en herstel van landschapselementen. De erven vormen een belangrijk onderdeel in dit landschap (zie voor een beknopte beschrijving van het boerenerf bijlage 2). Vooral bij nieuwe erven en bij veranderingen op erven is het van belang om met streekeigen beplanting het erf (weer) onderdeel te laten uitmaken van het landschap (zie bijlage 3 *Gebiedskenmerken Kampenlandschap*)

Richtlijnen:

- versterken kleinschaligheid door herstel, behoud en versterking van houtwallen, lanen en onregelmatige bospercelen in mozaïekpatroon van onregelmatige kavelvormen;
- begeleiding erven met forse beplanting met afwisseling van beslotenheid en zicht naar open ruimten;
- waar mogelijk aanleg kleine bospercelen;
- inpassing niet alleen door aanbrengen erfgransbeplanting, beplanting op enige afstand van erf kan ook;
- solitair, boomgroep en/of boomgaard voor op het erf.

Voor

na

Inrichting peutweg 1 en 3:

Het bedrijf Peutweg 3 is door zijn omvang en de geringe aanwezigheid van erfbeplanting nadrukkelijk in beeld. Met de huidige uitbreidingsplannen komt het bedrijf nog nadrukkelijker in beeld. Bij het bedrijf Peutweg 1 is dit minder het geval, maar ook hier is behoefte aan een versterking van de landschappelijke inpassing.

Aanwezige landschappelijke waardevolle elementen

- De singel langs de A30;
- Het bosje op de kruising Peutweg-Nijkerkerweg;
- Laanbeplanting in de bermen van de Peutweg en langs de toegangsweg van het erf;
- Enkele solitaire bomen of boomgroepen rond de erven;

Landschappelijke inpassing Peutweg 1

- Knotbomenrij langs de wetering (westzijde van het agrarisch bouwperceel)
- Bosje ten noordoosten van de woning
- Mocht er in de toekomst een paarde bak gerealiseerd worden voor de geitenstal (zie ontwerpkaart (D)), deze inpassen met een haag.
- De noordgrens openhouden op verzoek van de buren
- Erfbeplanting, bestaande taxushaag verhogen en coniferen op termijn verwijderen
- Solitaire boom

Landschappelijke inpassing Peutweg 3

- Aantal bomen langs de Nijkerkweg, verbinding beek, bosje
- Inpassing zuidzijde agrarisch bouwperceel, drie opties afhankelijk van de uitbreiding
 1. geen uitbreiding inpassing bestaande stallen;
 2. bouw nieuwe kippenstal;
 3. bouw nieuwe kippenstal met vergister.
- Erfbeplanting in de vorm van haag en solitaire bomen

Wensen eigenaar:

- Splitsing van het agrarische bouwvlak
- Praktische inrichting (ventilatie, toegankelijk, onderhoud)
- Inpassing enig afstand vanaf het erf

Bepantingsplan

Het inrichtingsplan is afgestemd op het LOP van de gemeente Barneveld. Dit resulteert in een landschappelijk en cultuurhistorisch verantwoorde inrichting, waarbij niet alleen is gelet op de inrichting van het erf, maar ook naar de mogelijkheden het landschap in de directe omgeving te versterken. Op de bijgevoegde ontwerpkaart wordt een inrichtingsvoorstel gedaan. De hieronder beschreven elementen zijn terug te vinden op de kaart.

De nadruk ligt op versterken van de kleinschaligheid, het behoud van openheid op de akkercomplexen en het verdichten van het overige landschap door toevoeging van lanen, erf- en kavelbepanting. Uiteindelijke doel is om naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen verdichting van het erf te bewerkstelligen. Daardoor kunnen de huidige barrières ruimtelijk worden afgezwakt en veranderingen landschappelijk worden ingepast.

Leeswijzer

In het plan wordt per aan te leggen landschapselement een korte toelichting gegeven op de cultuurhistorische waarde van dit element op het erf. Daarnaast is er een uitwerking gemaakt resulterend in een lijst van aan te leggen soorten en aantallen. Ten aanzien van de uitvoering, welke u zelf ter hand zal nemen, wil ik u wijzen op onze website www.landschapsbeheergelderland.nl waar, naast aanleg, ook de beheeraspecten van de diverse landschapselementen middels instructiefilmpjes te zien zijn.

Bepanting Peutweg 1

Deze inpassing bestaat uit de volgende landschapselementen;

- Knip- en scheerheggen [nr. 1]
- Vrij uitgroeende struweelhaag [nvt]
- Vogelbosje en geriefbosje [nr 2]
- Solitaire boom, laanboom of bomengroep [nr. 3]
- Houtwal en houtsingel [nvt]
- Elzensingel en elzenhakhoutsingel [nvt]
- Hoogstamboomgaard [nvt]
- Knotbomen [nr. 4]
- Leibomen [nvt]
- Poel [nvt]

Bepanting Peutweg 3

Deze inpassing bestaat uit de volgende landschapselementen;

- Knip- en scheerheggen [nr. 1]
- Vrij uitgroeende struweelhaag [nvt]
- Vogelbosje en geriefbosje [nvt]
- Solitaire boom, laanboom of bomengroep [nr. 2,3 en ,4]
- Houtwal en houtsingel [nvt]
- Elzensingel en elzenhakhoutsingel [nvt]
- Hoogstamboomgaard [nvt]
- Knotbomen [nvt]
- Leibomen [nvt]
- Poel [nvt]

Bepanting Peutweg 1

1. Knip- en scheerheg

Op uw erf

Inpassing van paddock, de bak ligt er nog niet en het is ook niet zeker of deze er komt

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: 80 Meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 320 Stuks
Soort	: Veldesdoorn
Maat	: 80-100 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

Cultuurhistorische waarde

Knip- en scheerheggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringde landschap. Nabij boerderijen en rondom boomgaard en moestuin waren veelal de heggen te vinden. Vaak dienden de heggen als eigendoms- of perceelsscheiding. De doornige heg had daarnaast ook nog een belangrijke veekerende functie.

Langs de rivieren dienden de heggen om de waterstroom bij overstromingen te remmen en te verdelen, zodat het vruchtbare slob kon bezinken. Inmiddels zien we dat veel heggen bedreigd worden.

Veel heggen zijn uit het landschap verdwenen door de komst van prikkeldraad, de ruilverkavelingen en achterstallig onderhoud. Alle reden om de heg weer terug te brengen in het landschap. Heggen zijn namelijk nog altijd functioneel als windscherm en als veekering, ook bij hoge rivierwaterstanden zorgen ze voor een permanente afrastering. Daarnaast houden ze de grond vast en dragen ze bij aan een goede waterhuishouding.

Knip- en scheerheg

Ook veel dieren hebben profijt van de aanwezigheid van een heg. Vogels gebruiken het als broedplaats; veel kleine zoogdieren vinden er voedsel en een schuilplaats en voor vleermuizen is een haag erg belangrijk als oriëntatiepunt.

2. Solitaire boom, laanbomen of bomengroep

Op uw erf

In de hoek van de tuin

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: Nvt
Breedte	: Nvt
Plantwijze	:
Aantal	: 1 Stuks
Soort	: peer
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage
Overig	: Minimaal 2 meter uit de eigendomsgrens planten

Cultuurhistorische waarde

Een solitaire boom of bomengroep werd regelmatig in het weiland aangeplant als schaduw voor het vee of om het landschappelijke beeld compleet te maken. Ook werd een solitaire boom regelmatig op de hoek van het perceel aangeplant als afbakening (grensboom). Verder vindt men ook regelmatig solitaire bomen rondom het huis. Veel boomsoorten hadden een functie. Zo werd een walnoot vaak in de buurt van de keuken aangeplant omdat de walnoot muggen en vliegen weert en ook zorgde voor schaduw.

Solitaire boom

Laanbomen kennen een historische functie op bijvoorbeeld landgoederen en grotere boerderijen en buitenplaatsen als onder andere aankleding van wandellanen. Door deze aanplant ontstond er schaduw op het wandelpad. De welgestelde bewoners konden op deze manier geriefelijk wandelen zonder dat men werd gebruind door de zon. Iets wat in die dagen als teken van armoede werd gezien. De statigheid van een rij laanbomen werd door het gebruik van speciale soorten bomen versterkt.

Rassentabel (*zelfbestuiver)

Soorten	hand/stoof	smaak/kleur	bloeitijd	pluktijd	Houdbaar	ziektes
Peer						
Dirkjespeer	stoof	zoet	midden	begin aug	redelijk	ongevoelig

3. Vogelbosje en geriefbosje

Op uw erf

Bosje op de locatie van de persbalen en deze verplaatsen naar het achter erf

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: 30 meter
Breedte	: variableMeter
Oppervlakte	: 160 m ²
Plantwijze	: Vierkantsverband 1,50 m x 1,50 m
Aantal	: 75 stuks
	15 x hazelaar
	15 x rode kornoelje
	15 x Gelderse roos
	15 x lijsterbes
	15 x veldesdoorn
Soort	:
Maat	: 80-100 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage
Overig	:

Cultuurhistorische waarde

Vogelbosjes kom je vaak tegen op het erf. Een vogelbosje is een bosje die voornamelijk uit struiken bestaat en vaak niet groter is dan 500 m² met een gemiddelde oppervlakte van 200 m². De soorten die in het bosje aangeplant worden, zijn vooral besdragende struiken als meidoorn, gelderse roos en lijsterbes om vogels aan te trekken. Een vogelbosje wordt gebruikt als broedplaats en schuilplaats door zowel vogels als klein zoogdieren. Daardoor voegt een vogelbosje veel toe aan de ecologische diversiteit op en rondom het erf. Geriefhoutbosjes zijn vaak vrijliggende elementen in het landschap. Vaak komt u ze tegen in een overhoekje tussen de weilanden, al dan niet omgeven door een sloot. De sloot deed dan dienst als veekering.

Geriefbosje

Een geriefhoutbosje is vaak groter dan 500 m² en werd vroeger aangeplant om in geriefhout, hout voor dagelijks gebruik, te voorzien. Een geriefhoutbosje was vroeger vaak een

monocultuur van bijvoorbeeld eik, es, wilgen of elzen. Doordat een geriefhoutbosje voor de houtvoorziening op eigen erf meestal niet meer van toepassing is, worden tegenwoordig vaak vogelbosjes aangeplant om iets meer variatie te krijgen.

Geriefhoutbosjes kunnen door de rust die er heerst en de geringe betreding veel betekenen voor planten en dieren. Ook landschappelijk zijn geriefhoutbosjes van groot belang. Ze doorbreken de vlakke horizon en zorgen voor afwisseling in het landschap.

4. Knotbomen

Op uw erf

Achter de melkgeitenstal stal staan twee berken langs de slootkant en een bestaande knotboom, de slootkant aanvullen met knotwilgen

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: 110 Meter
Plantwijze	: Plantafstand 8 a 10 meter
Aantal	: 7 stuks
Soort	: Schietwilg (<i>Salix alba</i>)
Maat	: 250-350 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatie vellen in de bijlage
Overig	:

Cultuurhistorische waarde

Wilg, populier, es, els, eik en haagbeuk kwamen al voor het begin van onze jaartelling als knotbomen voor. Knotbomen deden dienst als grensafscheiding of als houtleverancier. De knotboom levert gemakkelijk oogstbaar hout op dat voor allerlei doeleinden werd gebruikt. Zo werd het gebruikt voor bezems, manden, oeverbeschoeiingen, takkenbossen en gebruikshout zoals hekken en gereedschapsstelen.

Oudere knotbomen herbergen allerlei planten en dieren. Het aantal diersoorten dat in een knotboom huist is zeer groot. Van de vele vogels die in een knotboom te vinden zijn, is de steenuil een van de trouwste bewoners.

Knotbomen

Beplanting Peutweg 3

1. Knip- en scheerheg

Op uw erf

Haag langs de voorzijde van de woning/ tuin

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: 70 Meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 280 Stuks
Soort	: beuk
Maat	: 80-100 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage
Overig	:

Cultuurhistorische waarde

Knip- en scheerheggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringde landschap. Nabij boerderijen en rondom boomgaard en moestuin waren veelal de heggen te vinden. Vaak dienden de heggen als eigendoms- of perceelsscheiding. De doornige heg had daarnaast ook nog een belangrijke veekerende functie.

Langs de rivieren dienden de heggen om de waterstroom bij overstromingen te remmen en te verdelen, zodat het vruchtbare slib kon bezinken. Inmiddels zien we dat veel heggen bedreigd worden.

Veel heggen zijn uit het landschap verdwenen door de komst van prikkeldraad, de ruilverkavelingen en achterstallig onderhoud. Alle reden om de heg weer terug te brengen in het landschap. Heggen zijn namelijk nog altijd functioneel als windscherm en als veekering, ook bij hoge rivierwaterstanden zorgen ze voor een permanente afrastering. Daarnaast houden ze de grond vast en dragen ze bij aan een goede waterhuishouding.

Knip- en scheerheg

Ook veel dieren hebben profijt van de aanwezigheid van een heg. Vogels gebruiken het als broedplaats; veel kleine zoogdieren vinden er voedsel en een schuilplaats en voor vleermuizen is een haag erg belangrijk als oriëntatiepunt.

2. Solitaire boom, laanbomen of bomengroep

Op uw erf

In de hoek van de tuin

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: Nvt
Breedte	: Nvt
Plantwijze	:
Aantal	: 1 Stuks
Soort	: winterlinde
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage
Overig	: Minimaal 2 meter uit de eigendomsgrens planten

Cultuurhistorische waarde

Een solitaire boom of bomengroep werd regelmatig in het weiland aangeplant als schaduw voor het vee of om het landschappelijke beeld compleet te maken. Ook werd een solitaire boom regelmatig op de hoek van het perceel aangeplant als afbakening (grensboom). Verder vindt men ook regelmatig solitaire bomen rondom het huis. Veel boomsoorten hadden een functie. Zo werd een walnoot vaak in de buurt van de keuken aangeplant omdat de walnoot muggen en vliegen weert en ook zorgde voor schaduw.

Solitaire boom

Laanbomen kennen een historische functie op bijvoorbeeld landgoederen en grotere boerderijen en buitenplaatsen als onder andere aankleding van wandellanen. Door deze aanplant ontstond er schaduw op het wandelpad. De welgestelde bewoners konden op deze manier geriefelijk wandelen zonder dat men werd gebruind door de zon. Iets wat in die dagen als teken van armoede werd gezien. De statigheid van een rij laanbomen werd door het gebruik van speciale soorten bomen versterkt.

3. Bomenrij

.....

Op uw erf

Verbindend element tussen beek en bosje

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: 55 meter
Breedte	: Nvt
Plantwijze	: Plantafstand 10 meter
Aantal	: 4 stuks
Soort	: Zomereik
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	: Minimaal 2 meter uit de eigendomsgrens planten

4. Bomenrij

.....

Op uw erf

Langs de zuidgrens van het huidige agrarische bouwperceel

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: 110 meter
Breedte	: Nvt
Plantwijze	: Plantafstand 10 meter
Aantal	: 11 Stuks
Soort	: 7 x Gewone es 4 x zomer eik
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage

Bomenrij uitbreiding legkippen

.....

Op uw erf

Inpassing van de zuidzijde van het erf

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie ontwerpkaart
Lengte	: 145 meter
Breedte	: Nvt
Plantwijze	:
Aantal	: 15 Stuks
Soort	: 6 x zomereik 9 x gewone es
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte

Bomenrij uitbreiding legkippen + vergister

Op uw erf

Inpassing van de zuidzijde van het erf

Aanleg nieuw element

Locatie	:	Zie ontwerpkaart
Lengte	:	245 meter
Breedte	:	Nvt
Plantwijze	:	
Aantal	:	24 Stuks
Soort	:	9 x zomereik 15 x gewone es
Maat	:	10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	:	Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:	Minimaal 2 meter uit de eigendomsgrens planten

Plantsoenlijst

Hieronder staat de totale plantsoenlijst weergegeven die nodig is om het plan te realiseren. Soorten kunnen in overleg met de Landschapscoördinator van de gemeente Barneveld worden gewijzigd.

Inpassing bij Splitsing

Peutweg 1-3	PA14		
Nederlandse naam		Maat	Aantal
Bosplantsoen 80-100			
Veldesdoorn	Acer campestre	80-100	335
Rode kornoelje	Cornus sanguinea	80-100	15
Hazelaar	Corylus avellana	80-100	15
Beuk (groen)	Fagus sylvatica	80-100	280
Lijsterbes	Sorbus aucuparia	60-80	15
Gelderse roos	Viburnum opulus	60-80	15
Veren			
Schietwilg (tbv knot)	Salix alba	250-350	7
Boompalen			
Doorsnede 8 cm 2,50 meter lang	Onbehandeld		17
Laanbomen			
Gewone es	Fraxinus excelsior	10-12	7
Zomereik	Quercus robur	10-12	8
Winterlinde	Tilia cordata	10-12	1
Fruitbomen			
Peer	Dirkjespeer*	8-10	1

Bomenrij uitbreiding legkippen

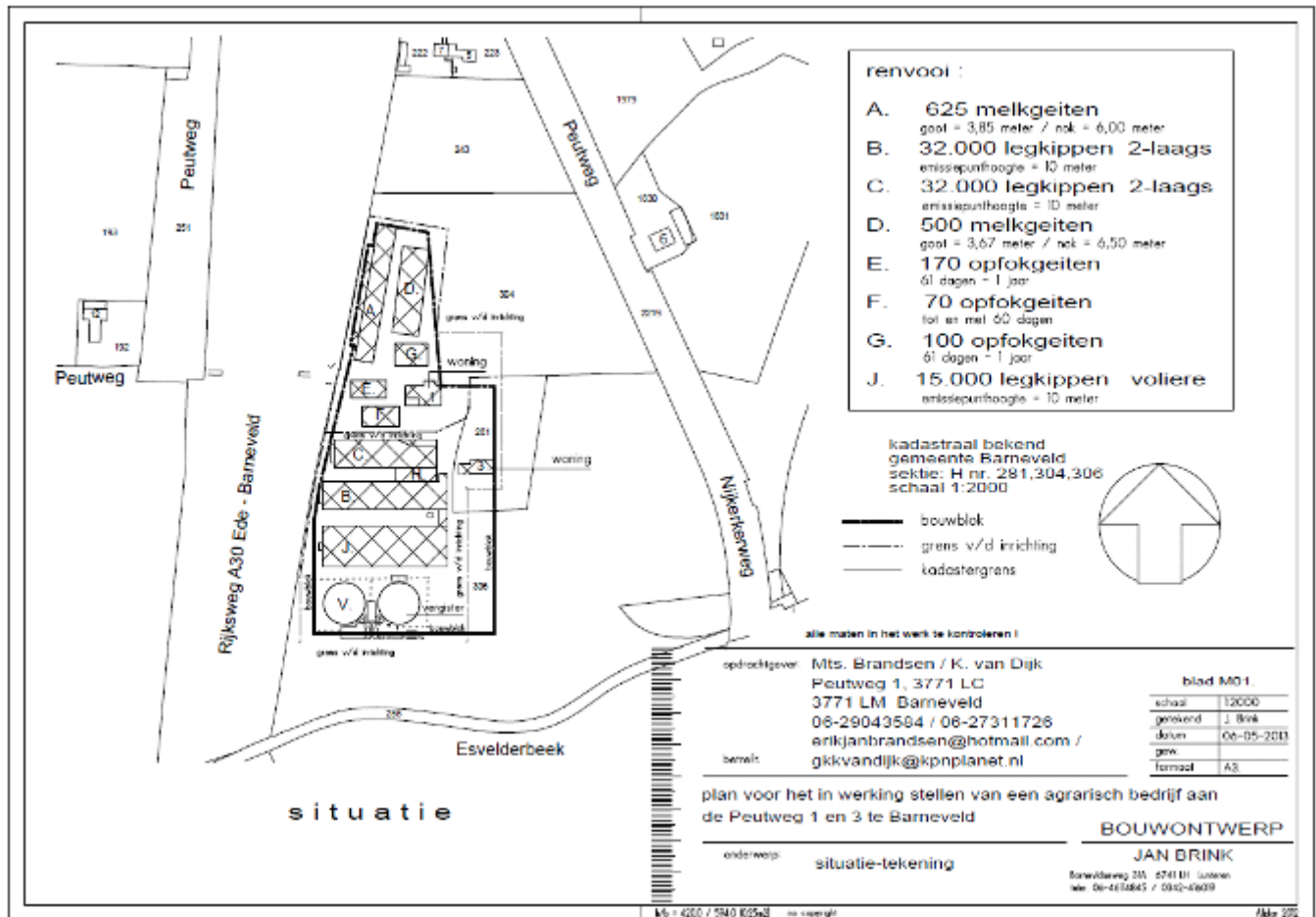
Laanbomen			
Gewone es	Fraxinus excelsior	10-12	9
Zomereik	Quercus robur	10-12	6

Bomenrij uitbreiding legkippen + Vergister

Laanbomen			
Gewone es	Fraxinus excelsior	10-12	15
Zomereik	Quercus robur	10-12	9

Bijlage 1

Bijlage 2 Achtergrond: Boerderijen en boerenerven

Een beknopte achtergrond

Nederland kent heel veel verschillende soorten boerderijen. Binnen deze soorten zijn nog weer allerlei varianten te onderscheiden.

Waarom zijn er zoveel typen boerderijen ontstaan?

Dat er zoveel verschillende soorten boerderijen zijn, heeft te maken met het verschil in klimaat (ja zelfs binnen Nederland), met de grondsoort, de waterhuishouding en het reliëf van het gebied waarin de boerderij werd gebouwd.

Zo bepaalde bijvoorbeeld de vruchtbaarheid van de grond of een boer in weelde kon leven en een daarbij passende boerderij kon bouwen, of nauwelijks het hoofd boven water kon houden.

Inrichting van boerenerven

Niet alleen de gebouwen verschillen vaak per streek, ook de inrichting van de boerenerven was van oudsher van streek tot streek verschillend. Ook hierbij speelden verschil in klimaat, grondsoort, de waterhuishouding en het reliëf een rol.

Allereerst werd dat wat van nature in de omgeving aan beplanting, bomen, struiken, planten voorkwam, naar het erf gehaald. Wat er in de omgeving van nature groeide, werd natuurlijk voor een belangrijk deel bepaald door de grondsoort en de waterhuishouding.

Een mooi voorbeeld van de invloed van het weer (klimaat) zie je aan de kust. Daar staan de boerderijen vaak met de achterkant naar de zee en zijn dan zwaar “ingepakt” met windsingels en hoge bomen. Meer naar het binnenland, waar de windgevoeligheid sterk afneemt, wordt ook de beplanting aan de achterkant van de boerderij minder. In sommige streken verdwijnt de beplanting zelfs helemaal, waardoor het groen bij het erf alleen nog bestaat uit de tuinen.

Voor en achter

Ook de taakverdeling van de mensen die de boerderijen bewoonden heeft een belangrijke invloed gehad op de traditionele erfinrichting. Oorspronkelijk was de vrouw de baas over het gedeelte waar gewoond werd en de man zwaaide de scepter in het gedeelte waar het boerenbedrijf gerund werd.

De vrouw had de verantwoordelijkheid over het woongedeelte, het daar dichtbij liggende terrein met de bleek, de moestuin, de huisweide, eventueel de siertuin met bloemperken en de boerenboomgaard. Op de boerderij werd dat meestal “voor” genoemd en “voor” was het domein van de boerin. Voor deze delen van het boerenerv was een goede zichtbaarheid vanuit het woonhuis vereist, omdat in de

boomgaard bijvoorbeeld de jonge kalveren liepen, die extra aandacht nodig hadden, of een koe die op kalveren stond in de huisweide.

De man had de verantwoordelijkheid voor de dieren, de wagens, de werktuigen en het bedrijfsgedeelte. Kortom, hij had de zorg voor "achter".

Gedeelde zorg voor bedrijf en gezin heeft op het platteland ook zijn intrede gedaan, maar er zijn steeds meer mensen die de traditionele erfindeling intact willen houden of willen herstellen.

"Voor" is van oorsprong meestal een stuk groener dan "achter". Voor staan de meeste bloemen, struiken en bomen. Ook speelde aan de voorkant het laten zien dat het goed ging, een belangrijke rol. Daarom werden daar later parkbomen zoals de treurbeuk, de witte paardenkastanje, de rode beuk, (lei)linden en sierstruiken, kortom, de wat meer luxe soorten, aangeplant. Het voorste deel van het boerenerf was meer gericht op het gezin en had een bepaalde beslotenheid.

Aan de achterkant moest men ruimte hebben om met paard en wagen te manoeuvreren en later met steeds groter wordende tractoren. Daarvoor werden ook heel wat hagen en andere beplanting verwijderd. "Achter" stonden ook de schuren. De boer was er de hele dag te vinden. Hij hield zich bezig met het bewerken van het land, de verzorging van het vee óf met onderhoud en reparaties aan machines en bedrijfsgebouwen. "Achter" werden de zakelijke contacten met de omgeving afgehandeld, koop en verkoop van zaken vonden vooral daar plaats.

Aan de achterkant lag ook de verbinding met de bij het bedrijf behorende percelen.

De beplanting aan de achterkant bestond meestal uit bomen en struiken die ook in de omgeving voorkwamen. De beplanting achter was hoog, los en afwisselend en bestond uit singelachtige beplantingen met hoge opgaande bomen. Ook kwamen vaak solitaire bomen voor. Het onderhoud van achter is extensief, op de fruitbomen na, die soms ook achter werden aangeplant. Het onderhoud "voor" is veel intensiever.

Voor en achter worden nog altijd door een denkbeeldige lijn tussen de verschillende gebouwen van elkaar gescheiden. Deze lijn kan globaal over het gehele erf worden doorgetrokken, waardoor de functionele scheiding tussen wonen en werken goed zichtbaar wordt.

Bijlage 3: Gebiedskenmerken Kampenlandschap

Kenmerkende structuren zijn, de openheid op de akkercomplexen en het verdichten van het overige landschap door toevoeging van lanen, erf- en kavelbeplanting.

Algemeen

Kenmerkend voor hogere zandgronden zijn de kernen en een groot complex van oude bouwlanden bij het dorp. Scherpe overgang naar de lagere gebieden. Kenmerken van oude bouwlanden zijn de bolle ligging, grote open percelen met randbeplantingen (houtwallen), laanbeplantingen en steilranden.

Bebouwing

Kenmerkend voor de hogere zandgronden zijn de bebouwingslinten (tegenwoordig vaak kernen).

Grondgebruik

Bouwland.

Beplanting

Houtwallen, laanbeplanting, bosjes. Langs dreven (brede landwegen) en wegen: bomen zoals eiken, beuken, lindes en kastanjes. Hagen langs onverharde wegen. Geen beplanting op de enken. Oude bouwlanden dienen open worden gehouden. Langs de rand van de enk: houtsingels.

Wat waar planten?

De meest voorkomende streekeigen boom- en struiksoorten voor de dekzandruggen en oude bouwlanden en de plek op het erf en in het landschap waar u ze het beste aan kunt planten.

Houtwal en houtsingel:

Zomereik aangevuld met ruwe berk en lijsterbes, en struiken zoals meidoorn, hazelaar, veldesdoorn, hondsroos, vuilboom, Gelderse roos en inheemse hulst langs een perceel.

In de omgeving van beken:

Grauwe wilg, zwarte els, authentieke zwarte populier en inlandse vogelkers.

Struweelhaag:

Gecombineerde doornenhaag van meidoorn, sleedoorn, egelantier en hondsroos als perceelsrand. Of een gemengde haag met hazelaar, vogelkers, Gelderse roos, veldesdoorn, rode kornoelje, meidoorn, sleedoorn, kardinaalsmuts en hondsroos.

Geriefhoutbosje:

Schietwilg, gewone es, inheemse zwarte populier, zwarte els, hazelaar en berk.

Knotbomen:

Schietwilgen en zwarte elzen in natte gebieden, zomereiken en gewone essen in drogere gebieden.

Hoogstamboomgaard:

Hoogstamfruitbomen met appel (Goudrenet, Notarisappel, Zoete Bloemée), peer (Clapps favourite, Beurré Hardy), pruim (Reine Claude, D'Anthan, Reine Victoria) omhaagd door meidoorn.

Haag rond of bij de voortuin:

Meidoorn, veldesdoorn, haagbeuk, liguster.

Haag rond of bij de fruitgaarde/moestuin:

Meidoorn of veldesdoorn.

Solitaire bomen op het erf:

Fruitbomen, zomereik, linde, tamme kastanje, berk, walnoot of kers (meikers).

Bijlage 4 Algemene plant informatie

Struiken en bosplantsoen

Algemeen

Dit zijn soorten die of in een rij of per oppervlakte beplant worden. De maat van het geleverde materiaal is doorgaans 60-100 cm hoog. Struiken planten we 1,25 x 1,25 meter uiteen. Bosplantsoen 1,50 x 1,50 meter. In de meeste gevallen krijgt u een gevarieerd sortiment. Er zitten dan wat boomvormers in en wat struikvormers. Met name de manier waarop de menging wordt uitgevoerd kan bepalend zijn voor een goed of minder goed resultaat.

Boomvormers:

Berk, Es, Els, Eik, Beuk, Esdoorn zijn boomvormers die ook in een beplanting met struiken kunnen voorkomen. De boomvormers dient men als ze gemengd worden geplant met struiken in het midden van een beplanting (niet aan de rand dus) aan te leggen.

Struikvormers:

Gelderse roos, Sleedoorn, Kardinaalsmuts, Hondсроos en Egelandier zijn soorten die aan de rand van een beplanting het beste resultaat leveren.

De Krent, Vuilboom, Hulst, Lijsterbes, Kornoelje en Hazelaar zijn de soorten die beter schaduw verdragen kunnen. Het is dan wel raadzaam om deze soorten in groepjes (wanneer mogelijk, 3-5 stuks) aan te planten.

Aanleg

De beplanting kan in verschillende verbanden aangeplant worden, in rijen, in driehoeksverband, in een wildverband enz. Voor alle verbanden geldt dat er in zwarte grond geplant dient te worden. Van tevoren ploegen, spitten of frezen is van groot belang. Daarnaast dient de grond onkruid vrij te zijn en na aanplant ook de eerste jaren onkruidvrij te blijven (gebruik geen gif aangezien de jonge aanplant hier sterk van te lijden heeft).

Het planten zelf kan vrij vlug uitgevoerd worden. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is o.a. afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houdt de grond op de schop), plaats het plantje zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantje vasthoudt. De grond iets aanduwen.

Onderhoud

De beplanting begint klein, na 2 tot 3 jaar echter zal de beplanting gesloten raakt (d.w.z. de takken van de beplanting elkaar raken) er moet worden gesnoeid.

Een beplanting van alleen struikvormers kunt u onderhouden om jaarlijks takken die problemen geven af te knippen. Ook is het mogelijk om dunningen uit te voeren, door struiken af te zetten. Zo kunnen de struiken zich ontwikkelen tot een mooie dichte, met kleurige bessen en bloemen, groene beplantingsvorm. Doet u daarna niks meer dan schieten bepaalde soorten door en wordt de beplanting hol van onderen. Er moet een verjonging plaatsvinden.

Verjonging, als de struiken mooi in sluiting zijn, kan plaatsvinden door bijvoorbeeld jaarlijks 1/4 deel af te zetten (niet te laag 15-20 cm). Na 4 jaar is de gehele beplanting dan verjongd. Dit afzetten kan het beste, evenals de dunningen in het najaar plaatsvinden.

Voor een beplanting met alleen boomvormers, wat op termijn dus bos dient te worden geldt dat de plantafstand groter is namelijk 1.50 x 1.50 meter en dat het daardoor de eerste jaren niet nodig is om te snoeien e.d. Wanneer de beplanting in sluiting komt, d.w.z. dat de kruinen van de bomen elkaar raken dan is het zaak om de zogeheten "blijvers" te kiezen. Met andere woorden welke bomen mogen groot en oud worden. Deze bomen moeten de ruimte krijgen om zich in goed te kunnen ontwikkelen, de bomen die rechtstreeks de blijvers hinderen kunnen verwijderd worden. Deze dunning moet verstandig uitgevoerd worden, haal niet teveel weg. Dit proces kan op de langere termijn nog eens uitgevoerd worden zodat de bomen die uiteindelijk moeten overblijven wederom meer ruimte krijgen.

Wilt u een beplanting krijgen van bomen met daaronder een struikenetage dan dient u de struiken/boompjes die u wilt behouden vrij te stellen door, wanneer de beplanting gesloten raakt, de omliggende beplanting af te zetten op 15-20 cm boven de grond. Laat de beplanting weer in sluiting komen en herhaal dan deze ingreep. Op deze manier krijgt u een mooie dichte beplanting met opgaande soorten. Dit snoeien kan het beste in het najaar plaats vinden.

Voor alle drie de beplantingsvormen geldt dat water geven en onkruidbestrijding in de eerste jaren van groot belang is. Ook is het belangrijk dat het vee of het wild niet bij de jonge beplanting kan komen. Tevens is het raadzaam om voor het juiste onderhoud de cursus landschappelijke beplantingen van Stichting Landschapsbeheer Gelderland te volgen.

Fruitbomen

Algemeen

Cultuurhistorisch bekeken stonden er altijd fruitbomen rond een boerderij, en dan altijd hoogstamvruchtbomen. Dit zijn geënte vruchtbomen - dit is een methode om fruitbomen te kweken - waarvan de kruin hoger is dan 1.80 meter. De entplaatsen zijn duidelijk te herkennen aan een verdikking op de stam met extra schorsvorming. Hoogstamvruchtbomen hebben relatief veel ruimte nodig om hun karakteristieke vorm te kunnen bereiken. Een plantafstand van minimaal 8 x 8 meter is dan wenselijk. De naam labels kunt u het beste (het eerste jaar) aan de boom laten zitten zodat u later nog weet wat waar staat. (de labels worden met de tijd wel vaal) Een schetsje biedt uitkomst.

Aanleg

Voor de aanleg van een nieuwe beplanting dient u de grond voor te bewerken, zodat de beplanting voorspoedig zal aanslaan. De bodem moet goed doorwortelbaar zijn en voldoende voedingsstoffen en vocht bevatten. De plantplaats dient onkruidvrij gemaakt te zijn en een eventuele graszode moet worden weggestoken. Vervolgens graaft men een plantgat met de afmetingen van 70 x 70 x 70 cm. De onderkant van het plantgat net voor het planten even los spitten. Dan van de te planten boom eventuele lange of gebroken wortels terugsnijden en voorzichtig in het plantgat plaatsen.

De entplaatsen dienen altijd boven de grond te blijven na planten. Voor een goed resultaat is het belangrijk dat u wat zwarte grond of wat compost mengt met de vrijgekomen grond waarmee u het gat weer dichtgooit. Gebruik hiervoor geen mest of kunstmest. De grond een beetje aandrukken, niet te hard, u verdicht de grond, wat nadelig is voor de boom.

De boompaal plaats u (voordat de boom geplant wordt) aan de windzijde, meestal het zuidwesten. De paal zorgt er voor dat de boom niet om- of scheef waait. De boompaal hoeft niet verduurzaamd te zijn aangezien deze maar een drie tot vier jaar mee hoeft te gaan. De boom is dan echter sterk genoeg om het alleen te redden. De boompaal moet minimaal 75 cm in de grond komen te staan zodat er nog 1,50 a 1,75 meter boven de grond uit steekt. Denk aan kabels en leidingen!!!

De boomband in een achtvorm (niet te strak) rond de boom plaatsen en aan de paal vastspijkeren. De afstand tussen de boom en de paal ongeveer een voetbreedte (10-15 cm).

Bevestig de band aan de bovenkant van de paal. Wanneer u beschadiging door konijnen, muizen, katten of door maaimachines kunt verwachten dan dient u een

zogenheten boomhuls om de stam te plaatsen. Dit is een vrij goedkope manier om uw bomen goed te beschermen.

Na plaatsing dient u de grond rond de boom vrij te houden van onkruid en gras.

Onderhoud

De eerste jaren na aanplant moet er goed voor de bomen gezorgd worden, Dit houdt in:

- Water geven in droge perioden. (2 x per week een grote hoeveelheid)
- Beschermen tegen vraat van geiten, paarden, konijnen, hazen enz door de bomen te omgazen of op een andere manier te beschermen (bedenk dat m.n. geiten op hun achterpoten kunnen staan en dus vrij hoog schade kunnen aanbrengen.
- Het snoeien van fruitbomen is geen gemakkelijke zaak, het is niet mogelijk om hier een volledige handleiding te geven. Het volgen van een speciale cursus kan raadzaam zijn. Deze wordt jaarlijks ook door Stichting Landschapsbeheer Gelderland verzorgd.

Heggen en Hagen

Algemeen

Door het regelmatig knippen van bepaalde boom- en struiksoorten kan er een haag ontstaan. Dit knippen zorgt ervoor dat er geen verticale groei plaatsvindt, en dat daardoor de beplanting dichter wordt. Soorten die gebruikt worden als haag zijn o.a. beuk, veldesdoorn, haagbeuk, taxus, hulst, mei- en sleedoorn en liguster. De hoogte van het plantmateriaal is doorgaans 60-100 cm.

De haag dient minimaal een op halve meter van de erfgrens geplant te worden. De plantafstand is doorgaans om de 25 cm, 4 per meter dus. Taxus en hulst kunnen om de 40 cm geplant worden (5 per 2 meter).

Aanleg

Graaf een geul langs een gespannen lijn van ongeveer 50 cm diep. Vul deze aan met compost of goede potgrond voor een betere groei. Verdeel eerst de planten langs de geul en plant ze vervolgens. Voor een mooie strakke haag kan het raadzaam zijn om de eerste jaren de haag tussen twee draden te laten opgroeien.

Knip direct na het planten 15-20 cm uit de kop van het plantje, dit stimuleert om sneller en breder te groeien. Liguster daarentegen kan men het beste direct na het planten tot 15 cm boven de grond afknippen (eenmalig), zo ontstaat een betere vertakte en dichtere haag.

Onderhoud

Een haag wordt bij voorkeur twee maal per jaar geknipt. Wanneer jaarlijks eenmaal wordt geknipt, wat de haag een wat ruwer voorkomen geeft, kan dit het beste na de langste dag gebeuren (eind juni). De hoofdgroei is dan al voorbij.

Knipt men twee maal dan zijn de maanden mei en september geschikt. Knip wanneer het bewolkt, niet te warm is. De uiteindelijke hoogte van de haag is afhankelijk van het knippen. Houdt daarbij het doel van de haag duidelijk in ogenschouw.

De eerste jaren na aanplant moet er goed voor de plantjes gezorgd worden, dit houdt in:

- Water geven in droge perioden. (2 x per week een grote hoeveelheid)
- Beschermen tegen vraat van geiten, paarden, koeien, konijnen enz door de dieren minimaal 1 meter van de haag te houden.

Voor plantinstructie: www.landschapsbeheergelderland.nl